

Vigala Sõbrandid

Vigala valla ajaleht

NR. 8 (143)

September 2013

TASUTA

Suvi võib lõppeda vaadetega ülalt 175 meetri kõrguselt teletornist kui ka vaadetega maa pealt 295 aasta vanusest Kadrioru pargist. Lõikuskuu lõpul olid Eestimaa kõrguse ja pargiilu nautimas Kivi-Vigala põhikooli töötajad.

Teletorn on paljuski seotud olümpiamängude, Eesti taasiseseisvumise ja ringhäälinguga Eestis. Torn avati 1980. aasta suveolümpiamängudeks. Ka külustuspäeval võis Tallinna lähel silmata „Finn“-klassi maailma MM osavõtjaid tuulevaikust „nautimas“.

Torni allosas oli võimalik tutvuda teletorni tehniliste andmetega ning lugudega, mis juhtusid torni ehitamisel. Üheks looks oli näiteks, kuidas helikopterilt ei suudetud antenni paigaldada ning see alla kukkus. Teisalt oli meelde jäänud kaablite põleng, kus ehituse töödejuhataja suutis kaablid läbi raiuda tule tõkestamiseks (mäletan seda tolleaegsest meediast kuulduna).

All kinosaalet nägime teletorniga seonduvat lugu läbi 3D prillide, et saada nähtavat ruumilist pilti. 21. korrusele jõuab lift ligi 50 sekundiga ning sel korrusel on futuristlik näitusesaal eestlaste saavutustega maailmas, põ-

randasse ehitatud akende kaudu on võimalik vaadelda all haigutavat tühjust. Välirõdul on binokkel, hea ilma korral võib näha Soomet, sel päeval Muuga metsasid, Piritat, vanalinna kui ka merd (nõukogude ajal avanes kõrgusest vaade vabasse maailma). Nüüdseks renoveeritud ehtis kutsub ajalugu meenutama, teisalt teada saada teletorniga seonduvast, näha teda renoveerituna. Teletornis oli võimalik teha annetus loomaaia jääkarudele, et ükskord nad saaksid oma eluks parmeda tingimused.

Kadrioru pargist on sel aastal seoses juubeliga hästi palju räägitud.

Vene tsaari Peeter I 100-hektarilise krundi ostuga algas pargi kujunemislugu. Pargi sünnipäevaks loetakse 22. juulit, mil 1718. a mõõdeti mere ja Lasnamäe paekalda vahele maa-ala. Park on kujunenud ligi 300 aasta vältel regulaar-, inglise-, rahvuslikust stiilist. Parki on pidevalt renoveeritud nagu praegu taastatakse lossi esikülge. Pargi renoveerimisel pakuti elanikele välja võimalus istutada omanimeline puu, veekanali äärde istutatud pärnadelt võis lugeda annetaja nime. Neid puid oli 88 ning 6-meetrise puu hinnaks oli 250 eurot. Tegemist oli võimalusega jäädvustada end mitmeks inimpõlvaks. Tuul rannaliivalt kustutab kiiresti jäljed kuid mitte loomingult. Inimene nagu elab tuleviku tarvis. Kas parkide ja losside rajamisel mõeldi sellele. Vastus saab olla jah. Kas on nii tänapäeval ka uutest oludes? On nii ja naa.

Park on tõeline õppimiskoht eelnevate põlvete tööst, keskkonnaharidusest, puhkuseveetmise võimalusest. Kadrioru tasub avastama minna, sest pakub vaatamata aastaajale ja ilmale ilu- ja silmarõõmu ning hinge kosutust.

Selle teadmisega läheme uuele õppeaastale vastu.

Jaan Viska

On tarkusepäev. Ema ja isa veavad Jukut kooli poole. Juku paneb kõigest jõust vastu ja karjub: "12 aastat! Mille eest?"

Sel aastal alustab Eestis kooliteed umbes 14500 last. Avati mitu väikest erakooli, kuna vanemad soovivad, et nende lapsed õpiksid väikestes klassides. Kivi-Vigala põhikoolis alustab 2 last (1. ja 4. klass moodustavad liitklassi) ning Vana-Vigala põhikoolis läheb 1. klassi 6 last.

Meie koolide direktorid on suurte kogemustega. Margit Liira on olnud koolis tööl 20 aastat, neist viimased 6 aastat direktorina. Kristine Niit on Kivi-Vigalas tööltnud 25 aastat, sellest direktorina juba 5 aastat. 88-ndal aastal, kui Kristine Kivi-Vigalas alustas, oli vene rubla kurss ostujõult võrreldav tänase Eesti Uue Rubla omaga.

1. september, 1. klass. Õpetaja seletab: "Te olete nüüd kooliõpilased. Tunnis tuleb istuda vaikselt. Kui soovite midagi küsida, tõstke käsi."

Juku tõstab käe.

"Kas soovid midagi küsida?" huvitub õpetaja.

"Ei veel, proovin vaid, kuidas süsteem toimib."

Üle Eesti on koolipered saanud sarnaselt Jukule endale 14 500 uut õpetajat (mõttearendus Soome filosoofi Esa Saarineni ainetel):

-7-aastane annab maailmale aega rääkida. Ta ei räägi kogu aeg vahele ja jaksab ka kuulata, mis lilledel öeldakse.

-7-aastane teab, et asjad ei suju alati soovitud viisil, aga see ei muuda tema vaimustumist sellest maailmast.

-7-aastane on meister kohalolemises, tema energia on ammendumatu, sest see koondub praegusele hetkele.

-7-aastane tahab, et keegi näeks tema suurepärase saavutust: "õpetaja, vaata, ma joonistan".

-7-aastane laseb lugudel juhtuda, tema ettekujutuse jõud laseb avaneda lool siin ja nüüd.

-7-aastane teab, et vajab teisi. Ka joonimiseks on vaja publikut. Aga kõige toredam on siiski tegeleda ema ja isa ja teiste inimestega.

-7-aastane usaldab elu. Kui ta magab, siis magab. Kui ta joonistab, siis joonistab. Tal on seljatugi ja ta ei vaata üle öla tagasi.

Uue õppeaasta puhul tasub meenu-tamist, et hinded pole eesmärk, vaid teetähised, mis aitavad mõista seda, kus parasjagu asume.

1. septembril kirjutas ERR uudisteportaalis kommentaator "vana mees": "Minu haridus sai alguse kaheklassilise külakooli liitklassis. Esimene koolitalv lõppes juba märtsikuuga, sest õpetaja mobiliseeriti ja kooli ruumi majutati saksa sõdurid. Kuid mu hea meesõpetaja suutis nende mõne kuuga õpetada mind õppima. Ja selle oskusega õppisin ma ära kokku rohkem kui saajaks eksamik (alates 4. klassist, tehnikumis kahel semestril aastas, kuni kandidaadikraadini). Kõigest sellest, mida ma eksamitel vastanud olen, ei mäleta ma kuigi palju. Aga kui peaks vaja olema, siis arvan, et leian mõne allika, kust see teadmine taas kätte saada."

Ma olen kindel, et kogu kooliaja jooksul on peamine, millele keskenduda:

- õppima õppimine, see on vajalik oskus kogu eluks;
- teistega arvestama ja koostööd tege-ma õppimine;
- pühendumine ja teistele rõõmu val-mistamine õppimine;
- väärtuseid ka tegelikult järgima õp-pimine. Väärtused, mis on väärtused vaid sõnades, ei ole väärtused.

Päikest kooliaastasse!

Priit Kärnsa

Vana-Vigala Põhikooli 1. klass:

1. Karola Allipere
 2. Rasmus Noppel
 3. Markus Põlv
 4. Sirli Plamus
 5. Toomas Plamus
 6. Raigo Vingel
- Klassijuhataja Krista Tõldmaker

Kivi-Vigala Põhikooli 1. klass

1. Laur Lennart Kärnsa
 2. Jandra Titson
- Klassijuhataja Eda Soosaar

Kooliteatrite suvekool, siit me tuleme!

Juulikuu lõpp ja augustikuu algus kostitasid meie põnevaid suvepäevi rohke improvisatsiooni, fantaasialennu ja näitemänguga. Toimus järjekordne kooliteatrite suvekool Rapla lähedal Keavas Tarsi talus.

Ei jäänud ka sel aastal Kivi-Vigala põhikooli näitetrupi vanemad tegijad kooliteatrite laagris esindamata. Osalesime küll vaid kolmekesi: Kristina Muhu ja Annabel Vaarma – juba kooli vilistlased - ning mina, Grete Kärsna; kuid see-eest panime mängu julguse ja tahte teha ning särada, teiste hulgast välja paista.

Suvekoolis oli kaks valikut: võimalus osaleda filmi tegemisel või osa võtta hoopis näitemängust laval. Kuna olime esimest korda gümnaasistide vanusegrupis, tahtsime end turvalisemalt tunda ja tegeleda näitlemisega, kuigi ega seegi pole just lihtne tükk hammustada. Kui alguses kimbutas kõhedustunne võõraste hulgas olemise ja end maksma panemise pärast, siis juba veidi aja möödudes oli hirm kadunud. Asemele tulid elevus, põnevus ja hiigelsuur tahtmine ennast tõestada ning end nähtavaks teha.

Näidendi teksti lavastusele, millega tööle hakkasime, oli kirjutanud üks noormees Rapla Ühisgümnaasiumist. See rääkis noortest poliitikutest, boheemlastest, vastutusest, süütundest, inimlikkusest ja armastusest. Kuna Kristina valiti ühte pearolli, veetis tema oma päevad koos teiste peaosa-

listega näitlemas, Annabel - suur poliitik ja asjamees, täitis oma aja „teiste mõjuvõimsate poliitikutega“ teksti ja liikumist harjutades. Mina aga lõin kaasa muusikute seas, kus komponeerisime lavastust värvikirevamaks muutes põnevat ja mitmetaolist muusikat. Meie tegemisi juhendasid Valter Uusberg Rapla Teatritegemise Seltsist, Mikk Jürjens Tallinna Linnateatrist ja Ragnar Toompuu muusikuna.

Kiusasin veidi Kristinat ja palusin tal enda muljeid laagrist üles kirjutada. Siin on Kristina mõtted ja tunded: „Minu jaoks oli see laager jälle suve üks meeldivamaid elamusi juba ainuüksi sellepärast, et ma seal näidelda sain. Väga suure boonuseks sain palju tuttavaid, kellega siiani suhtlen. Teatritegemine oli vapustav, söök super, inimesed aga suurepärased.“

Tunne, mis üle keha judinatena levis, kui etendus algas, oli hiiglama suur. Viie päevaga valminud tööd oli vaimustav vaadata ja kuulata. Naeratus ei kadunud hetkekski suult, kange tahtmine oli õhku tõusta ja lennata. Võib-olla see annab ettekujutust sellest suurepärasest tundest. Igal juhul leppisime tüdrukutega kokku, et järgmisel aastal oleme suvekoolis kindlalt platsis. Sellist võimalust suve veeta ei saa ju kasutamata jätta.

Grete Kärsna
Kivi-Vigala PK 9. kl

UUED RAAMATUD KIVI-VIGALA RAAMATUKOGUS

ILUKIRJANDUS:

Soonik, Mati Särasilmselt: romaan
Kate, Lauren Piin: romaan
Hislop, Victoria Saar: romaan
Yates, Richard Õed Grimesid: romaan

TEABEKIRJANDUS:

Lemetti, Piret Kanapidaja käsiraamat
Bardi, Carla Pitsa: üle 50 suurepärase retsepti
Suitsu, Maire Suur õunaraamat
Virkus, Lia Suvikõrvitsatoidud: salatitest magusani
Greiner, Karin Toataimed: üle 200 armastatud taime
Koduõue puhkealad ja jalgteed
1001 nippi ja nõuannet

MINU ... SARJAST:

Dennis, Kersti Minu Las Vegas: tõsielu tuhkatriinulugu
Tšetõrkin, Ivo Minu Amazonas: jõkke pissimine keelatud

LASTELE:

Laidla, Siiri Pärivett ja vastuvoolu

MTÜ VIGALA KÜLADE ÜMARLAUD KUTSUB

21. septembril 2013 väljasõidule:

- Külastame Eesti Rahvusraamatukogus „**MAAEMA SÜGISMESSI**“. XXVI Maaema sügismessil on eelistatud Eesti puhas maatoit ja mahepõllumajandussaadused. Müüakse laias valikus loodustooteid, sealhulgas looduslikku käsitööd, temaatilist kirjandust ja pakutakse terviseteenuseid.
- Jägala juga
- Rootsi-Kallavere külamuuseumi (pilet 2 €) ja kohtume külavanemaga
- Mitmesuguseid vaatamisväärsusi Jõelähtme vallas

Väljasõit kell 8.00 Vana-Vigala TTK parklast suunaga Kivi-Vigala poole.

Oma osavõtust anna teada **17. septembriks** telefonil 514 7444.

Bussis kohtade arv piiratud.

Väljasõit TASUTA!

VALLAVALITSUSES JA VOLIKOGUS

Vigala Vallavalitsuses

07.08.2013. istungil otsustati:

- valla valimiskomisjoni asukoht on Vigala vallamaja, Sääla tee 8/8, Kivi-Vigala küla;
- lubada jagada Kojastu külas Hindreku kinnistu kolmeks maaüksuseks ja Päärdu külas Oja kinnistu kolmeks maaüksuseks;
- määrata Vana-Vigala külas asuvalle Kasetuka maaüksusele uueks lähiaadressiks Karusilma;
- moodustada hajaasustusprogrammi komisjon järgmises koosseisus: Enn Roosi, Ants Ojavee, Jaan Viska, Katriin Kalmus, Ain Kärnsa, Jaak Vapper, Heli Lints;
- kinnitada Vana-Vigala Lasteaia laste nimekirja;
- väljastada projekteerimistingimused ühele taotlejale. Üks taotlus jäeti menetlusse, kuna taotletakse ehituskeelu alale ehitamist. Samuti tuleb peale ehitusloa saamist muuta maa sihtotstarve elumumaaks.
- väljastada ehitusluba kahe hoone ehitamiseks;
- väljastada kirjalikud nõusolekud ühele hoonele katusekatte vahetamiseks ja teisele hoonele välimiste ava-

- täidete asendamiseks;
- eraldada Kivi-Vigala Lasteaia kõnniteede remondiks vajaminevad summad investeringute reservist ning Vana-Vigala Lasteaia trepi remondiks vajaminev summa elumumajanduse eelarvest;
- eraldada sotsiaaltoetusteks 95 eurot.

21.08.2013 istungil otsustati:

- lubada jagada Läti külas Rebase kinnistu kaheks maaüksuseks;
- anda nõusolek kahe maaüksuse erastamiseks piirneva kinnisasjaga liitmiseks;
- määrata Sääla külas asuva ehitiste teenindamiseks vajalikuks maa suurus 8590 m²;
- kinnitada Kivi-Vigala Lasteaia laste nimekirja;
- väljastada ehitusluba ühe hoone osaliseks lammutamiseks;
- suunata arengukava volikogule arutamiseks ja kinnitamiseks;
- esitada Vigala valla terviseprofili uus redaktsioon volikogule kinnitamiseks;
- kooskõlastada Rail Baltic KHS programmi eelnõu tingimusel, et KSH käigus analüüsitakse raudteega ristuvate teede võrku ja nende kasutuskõrvaldust, et rajataks viaduktid (tunnelid) elanike ja majanduse seisukohalt olulistesse kohtadesse. Soovime KSH käigus juurde lisainformatsiooni raudteetrassil planeeritud liiklussageduse ja trassi kasutatavate transpordiliikide kohta (mis liiki rongid ja kui suur kasutussagedus on lisaks kiirrongile raudteele planeeritud; kas kohalikele rongidele planeeritakse ka vahejaamu jms info).
- kinnitada Vigala vallavalitsuse ametnike ja töötajate valiku ja värbamise kord;

- eraldada sotsiaaltoetusteks 1650.40 eurot.

Vigala Vallavolikogus

29.08.2013 istungil otsustati:

- taotleda munitsipaalomandisse katastriüksus nr 88401:002:0095 (aadress Vigala vald, Vana-Vigala küla, Veetorni tee 4, sihtotstarve tootmismaa, pindala 1115 m²), mis on määratud ehitise (ehitisregistri kood 109026075) teenindamiseks;
- taotleda munitsipaalomandisse Vigala vallas 19 riiklikku teederegistrisse kantud teede alused ja teid teenindavad maad, sihtotstarbega – hkj transpordimaa;
- määrata sihtotstarbed kuuele maaüksusele;
- anda nõusolek Vigala valla Palase küla Kalvi (taotluses maaüksus nr 402) pindalaga 6,36 ha, sihtotstarve maatulundusmaa (011;M), jätmiseks riigi omandisse;
- kinnitada Naravere küla külavane maks Andrus Reiter;
- muuta Vigala valla arengukava 2009-2020 ja kinnitada arengukava uues redaktsioonis;
- kinnitada Vigala valla terviseprofiil uues redaktsioonis;
- tunnistada kehtetuks Vigala Vallavolikogu määrus 02.10.1998 nr 13 "Vigala kalmistu kasutamise eeskirja kinnitamine";
- eraldada investeringute reservist 7000 eurot Vigala Hooldekodu remondiks;
- arutusel oli Vigala Apteek OÜ tegevus Vana-Vigala apteegis.

VIGALA VALLA VALIMISJAOSKONNAD

Valimisjaoskond nr 1, kuhu kuuluvad Avaste, Kausi, Kesu, Kojastu, Läti, Oese, Ojapere, Paljasmaa, Tiduvere, Tõnumaa, Vanamõisa, Vana-Vigala ja Vängla külad. Hääletamisruum asub Vana-Vigala Rahvamajas.

Valimisjaoskond nr 2, kuhu kuuluvad Araste, Jädivere, Kivi-Vigala, Konnapere, Kurevere, Leibre, Manni, Naravere, Palase, Pallika, Päärdu, Rääski, Sääla ja Vaguja külad. Hääletamisruum asub Kivi-Vigala Rahvamajas.

Väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda ja valijad, kelle elukoha andmed on rahvastikuregistrisse kantud Vigala valla täpsusega saavad hääletada valimisjaoskonnas nr 2.

TEADE VALIMISKOMISJONILT

Seoses kohaliku omavalitsuse volikogu valimisega 20.10.2013 on Vigala valla Valimiskomisjon avatud Vigala Vallavalitsuses:

21.08. - 18.09.2013 kella 13.00 – 16.00 ning
10.09.2013 ja 12.09.2013 kella 13.00 – 18.00

Valimiskomisjoni telefon: 489 4778, e-mail:
helja@vigala.ee

Kandidaatide registreerimiseks esitamine alates
21.08.2013 – 10.09.2013

Lisaks infot valimistest:

http://www.vigala.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=722&Itemid=128

Kõik on uus SEPTEMBRIKUUS ...

September on üks huvitav kuu. Svaikelt hakkavad linnud end soojale maale valmis seadma, põllupidajad kartuleid võtma, puude lehed kolletuvad. Need on märgid, mis annavad teada, et sügis saabub taas.

Kõige suurem sündmus septembrikuus on aga alati see, et kõik lapsed ja noored ja miks mitte ka täiskasvanud seavad oma sammud koolimajade poole. Osadele on tee koolimajja tuttav ja juba ammu teada, aga mõned seavad alles esmakordselt sammud kooli poole ja astuvad esimesse klassi. Kes rõõmsal näol, kes kurval, sest muretu lapsepõlv on läbi saamas ja algab kohustusterohke koolielu.

Septembrikuu on uus nii kooliminejatele kui ka teistele liiklejatele, eelkõige autojuhtidele. Nemadki on pika suve jooksul ära unustanud selle, et meie ümber on palju neid, kes koolis käivad ja hommikuse kooliminekuga kohati ülekäigurajad, kõnniteed ning sõiduteeservad ummistavad. Siinkohal soovitan autojuhtidel kooliaasta saabumisega seoses varuda endale natuke rohkem aega tööle jõudmiseks, et ülekäiguradadel jalakäijaid üle tee lastes ei peaks hiljem kaotatud aega kiirust ületades tasa tegema. Tulles viis minutit varem toast välja, kaotate võib olla lonksu oma kohvitassist või artikli hommikusest ajalehest, aga maanteel kiirust ületades võite kaotada oma elu. Ja mis veel hullem, võib olla ka kellegi teise elu.

Vähemal vanematel on võimalus iga päev oma last kooli saata ja peale tunde vastu minna. Suurem osa uutest koolilastest peavad õppima iseseisvalt liiklema. Selleks, et õnnetusi ei juhtuks, peame oma lapsi hoolega õpetama. Esimese klassi laps on alles päris väike, seetõttu on vanemate ärevus ja mure sügise saabudes põhjendatud. Emadel-isadel on vaja leida kõige paremad meetodid, kuidas oma väikesele järeltulijale õiged käitumisreeglid selgeks teha. Samuti tuleb liiklusreeglid üle korrata ka neile, kes juba teist või mitmendat aastat kooli lähevad. Pikk suvi on olnud õppimisperioodi vahel ja asjad kipuvad ununema.

Esmaste koolilaste puhul soovitan kindlasti vanematel koolitee koos lastega läbi käia, rääkida kuidas peaks liikuma, kus on ohtlikud kohad, mida peaks jälgima. Kindlasti tuleks kok-

ku leppida kohad, kust on kõige turvalisem teed ületada ja kuhu peab vaatama. Valida tuleks kõige ohutum teekond koolimajani, isegi kui see on natukene pikem.

Linnas ja suuremates asulates on olemas kõnniteed ja teekond koolini on seda turvalisem, kuna ei pea sõidutee ääres, otseselt liikluses kõndima. Ohtlikumaks läheb olukord kui on vaja sõiduteed ületama hakata. Pahatihti arvatakse, et kui olen ülekäigurajale jõudmas, on mul kohe eesõigus ja võin kõrvale vaatamata, sirge seljaga üle tee marssida. Paraku see nii ei ole. Kui sa jõuad ülekäigurajani, pead sa veenduma, et autojuht on sind märganud ja kavatseb seisma jääda ning alles siis võid astuda ülekäigurajale ja asuda teed ületama. Ei ole mõtet kummis rinnaga ülekäigurajale hüpata ja oma eesõigust taga nõuda, sest kokkupõrkel autoga jääb kannatajaks jalakäija.

Siinkohal tuletan meelde ka mõned olulisemad ja üldisemad liiklusreeglid kõigile liiklejatele. Asulad, kus jalakäijate teed puuduvad, tuleb liikuda jalakäijal vasakul pool teepeenral, selle puudumisel sõidutee vasaku ääre lähedal, sõidukeid takistamata. Jalgrattaga liigeldes peab olema sõidutee parema ääre lähedal või teepeenral, ohustamata seal liiklevaid jalakäijaid. Alla 16aastane jalgrattur on kohustatud kandma kinnirihmatud kiivrit.

Kiiver peab olema kinnitatud nii, et sellest on ka kasu. Liigagi tihti oleme näinud tänavapildis lapsi, kellel kiivrid on küll peas, aga kas siis kinnitamata või kinnitatud nii, et rihmad ripuvad lõdvalt. Kiiver peab olema paras, reguleeritud kasutaja pea järgi ja kinnirihmatud nii, et rihmad on pingul, ning pead raputades kiiver ei liigu paigast. Ostes oma lastele kiivrid, õpetage neile kiivri kasutamist, kuidas asetada see pähe nii, et kasutegur õnnetuse korral oleks maksimaalne.

Iseseisvalt võib jalgratast juhtida vähemalt 10aastane isik. 10-15aastasel isikul peab olema jalgrattaluba. Vähemalt 8aastane isik võib jalgratast juhtida ainult seadusliku esindaja või viimase nõusolekul muu täiskasvanud isiku vahetu järelevalve all.

Ohud varitsevad meid igal pool ja keegi meist ei ole nende eest kaitsitud. Aga me ise saame väga palju ära teha, et vähendada riske ja võimalikult vähe ohtu sattuda. Juba varakult oma lastele õigeid asju õpetades tagame nende edaspidise seaduskuuleka käitumise. Oleme ise täiskasvanutena oma käitumisega eeskujuks teistele ning nii saabki maailmast meie ümber üks turvaline paik.

Turvalist kooliteed kõigile!

Triin Tähtla
Rapla politseijaoskond

Kätte jõuab kütmishooaeg

Sügiseste ilmade saabudes alustavad ahjude-pliitide omanikud niiskuse peletamiseks kütmist, seega tuleme meelde põhitõed ikka selleks, et õnnetus tulemata jääks.

Esmalt tuleks pliidi pealt sinna kuivama jäänud esemed ära tõsta. Kui korstnapühkija pole veel käinud, siis tuleks ta kiiremas korras kutsuda, sest sageli vajavad küttekehad lisaks korralikule tahmaküürimisele ka piresiremonti.

Tahma tekitavad lõõrides märjad puud ning prügi või plastiku põletamine, seega hoidke oma küttekehade tervist ning kütke neid kuivade puudega ning pange prügi selleks ettenähtud kohta.

Samuti ei tohi pliiti või ahju, millel tuli all, omapäi toimetama jätta, õnnetuse korral on just kiire põlengu avastamine suurte kahjude vältimiseks oluline. Kui kedagi kodus pole, kes siis päästjad kutsu?

Tsiteerides klassikuid ehk katkend

Antoine de Saint-Exupéry raamatust „Väike prints“. „Ärasõidu hommikul seadis Väike prints oma planeedi hästi korda. Ta pühkis hoolega puhtaks kaks tegutsevat tulemäge. Tal oli kaks tegutsevat tulemäge ja üsna mugav oli nende peal hommikueinet soojendada. Tal oli ka üks kustunud vulkaan. Aga nagu ta ütles: „Ei või iial teada!“ ja pühkis puhtaks ka kustunud vulkaani. Hästi puhastatud tulemäed põlevad rahulikult ja korrapäraselt, ilma purseteta. Vulkaanilised pursked on nagu tahma põlemine korstnas. Küllap oleme me Maa peal liiga väikesed, et oma tulemägesid puhtaks pühkida. Seepärast nad teevadki meile nõnda palju pahandust.“

Exupéryl on endiselt õigus, tahmapõleng võib teha palju pahandust, kel aga korstnad ehk pisikesed tulemäed korras, sel pole muret ning võib rahuliku südamega sügisele vastu minna.

Evelin Trink
Lääne päästkeskuse pressiesindaja

Kõpu Kõrtsitalu ees koos
vallavanem Tõnu Kivilo`ga

Külastusmärg UNUSTATUD MÕISAD 2013

Sel aastal oli avatud 26 mõisa, mille miinimumprogrammis oli igal täistunnil giidiga jalutuskäik. Üheksa aastat tagasi oli Haridusministeeriumil plaan koolid sulgeda. Õnneks kõik nii ei arvanud, unikaalsus, tugev identiteet ja traditsioonid olid vastuargumentideks. Mõisakoolid toodi nii öelda varjust välja. Abi saadi oma riigilt ning Norra Kuningriigilt, näiteks Suur-Kõpu ja Olustvere on nagu tuhast tõusnud. Vana-Vigala põhikooli töötajad tegid suvise ringsõidu unustatud mõisate raames ning alustasid Pärnumaalt.

Võidula mõis Vändra vallas. Mõisatrepil tervitas meid Lea Toom torupillimänguga. Ilus südamlük algus ringkäiguks. Majas tegutsevad rahvamaja, raamatukogu ning külaselts. Lisaks sellele on võimalik ruume üürida. Mõisapark on Vändra valla tähtsamaid kultuuriobjekte. Hoonel on puit-pits kaunistused ning maja teisel korrusel nägime punnis ehk kumeraid aknaklaase. Muidugi peab märkima, et tegemist on ühega vähestest hästi säilinud puumõisatest. Mõisakompleksi hooned paiknevad nõukogudeaegsete hoonetega segamini, õnneks olid mõisa endised hooned märgitud. Meeldis väga 1905. a legend, mille järgi olevat rahutuste ajal mõisapõletajad tulnud tõrvikutega ja hangudega mõisale tuld otsa panema, kuid kohalikud mõisatöölised saatnud nad tagasi – „Põletame ise maha!“. Kuid

oma kodule siiski tuld külge ei pandud. Loomulikult sai mõisa päevadelt kaasa ühe koogiresepti, samas oli võimalik kooki kohapeal maitsta. Kaasa sai ristsõna kohalikust mõisast, et selle paiga lugu paremini kinnistuks.

Olustvere poiste põld. Nutikas viis põllumajanduskooli nähtavaks tegemiseks. Põldu on haritud juba 9 aastat. Põllusilul on külvaja nimi, nende seas hakkas silma ühe tütarlapse nimi. Õeldakse üks põld on väärt rohkem kui 100 sõna. Bussis Avo Käär rääkis õpingutest Olustveres. Mesindusest on sel aastal eriti palju juttu seoses rapsipõldude mürgitamistega.

Pärsti mõis Pärsti vallas. Mõisahooned aastast 1872. Puitehitis. Koolina suleti 2012. aastal. Lasteaia juhataja Ly Kangur märkis, kui lapsi vähe, pidurdab see nende arengut näiteks kehalise kasvatuses tunnis. Maakonna keskses tööl käivatel vanematel on lapsed õigem linnakooli viia. Samas on valla poolt öeldud, et mõisahooned tuleb töös hoida lasteaia ja teisel korrusel tegutsevate huviringide tõttu. Sulgemisest suurt kokkuvõtet polnud, vaid vähestele lastele oli vaja uut õpikeskkonda. Samas saime üht-teist teada kohalikest mõisnikest, nende peredest ning üldse aadlisuguvõsa tavadest, traditsioonidest ja seltskonna kommetest. Innustas neid lugusid uurima ja teistele ette kandma. Mõisakoridoris sai vanemalt

pedagoogilt aru päritud, kuidas käib nelja valla liitumine sügisesteks valimisteks. Ta arvas, et kaob piirkonna identiteet, teisalt hakkab rahvas küladest lahkuma, nüüd viigu nad alustatu lõpuni.

Suure-Kõpu mõis Kõpu vallas. Mõisa tutvustas Diana Pung. Klassitsistlik peahoone sai valmis 1847. aastaks. Esimesed andmed hariduse andmisest Kõpus pärinevad aastast 1768. 2003. a avati söögisaalis ja fuajees seinamaalingute fragmente. Avamistööd jätkusid, maalingutel leiti haruldasi Pompei stiilis kujutatud kentaure ja menaade. Mõisa restaureerimistööd lõppesid 2011. aastal. Alates 1921. aastast töötab mõisas Kõpu põhikool. Kohalikud ütlevad, et mõis on koolile parimaks asupaigaks. Pakub koduse turvatunde ja väärtustab keskkonda, milles lapsed õpivad. Kool oma ligi 60 õpilasega osaleb mitmetes projektides õpilasuuringute rahastamisel. Vallavanem Tõnu Kivilo rõhutas, et mõisa kordaminekuks tuli teha palju tööd. Kõpu vald on rahvarvult väike, ligikaudu 780 elanikku. Suurema osa territooriumist hõlmab Soomaa rahvuspark. Kõpu kõrtsitalu, milles ööbisime, kuulub vallavanema perefirmale. Kõrval asuvas meiereis käisid renoveerimistööd piirkonna külastuskeskuse rajamiseks. Veel huvitav tähelepanek – seoses mõisapargi renoveerimisega rajatakse pargi kõrvale puuvilja- ja marjaaed. Tulevikus tahetakse olla turismimarsruudis ja pakkuda külaliste kohalikke tooteid.

Lea Toom, Võidula mõis

Vallavanem ütleb, väikeses vallas tuleb suurelt mõelda ning mitte esitada „kas ja miks“ küsimusi. Vallavanema arvates võiksid vallad ühineda küll, kui seda teeksid kõik Viljandimaa vallad üheaegselt. Kõpus on kohalik tuletõrjeselts 3 autoga (Kõpus põles 2012. a algul vallamaja), perearst võtab vastu 5 päeval, kohapeal töötab postkontor, sularahaautomaat ja tankla. Kokkuvõtvalt võib öelda väike, aga tubli vald oma tegemistes.

Raudna põhikool. Alates 2011. Heimtali põhikool Pärsti vallas. Kool asub mõisas aastast 1932. Koolis õpib 119 õpilast. Rekonstrueeritud on mõisa häärber, klassiruumid sisustatud kaasaja nõuetele – ilusalt ja otstarbekalt. Koolimajas mõisnike aega tutvustas Imbi-Sirje Torm. Koolis tegeldakse kodu-uurimisega, kavas luua koolimuuseum. Huvitav ehtis on 1866. a valminud ringtalli müüride vahele rajatud kooli spordihooned, mis valmis 2008. a (lähimõõt 74 m, 15-nurkne). Hoones paiknevad lisaks sportmängude ruumidele kunsti-, arvuti- ja muusikaklassid. Mõisapäevadel on võimalus tutvustada mõisa ja kooli ajalugu. Vallas elab tekstiilikunstnik Anu Raud. Vallas on ligi 3700 elanikku kohta Heimtali põhikool ja kaks lasteaed-alkkooli.

Õisu mõis. 18. sajandi keskel rajati F.W. Siversi ajal üks kaunimaid ja stiilipuhtamaid barokk-komplekse. Hoone tagakülg laskus kallakuna kilomeetri kaugusel asuva Õisu järveni, kuna see paik on nüüdseks taastatud,

Freskod Suure-Kõpu mõisas

sai ära märgitud. 19. sajandi lõpul oli välistrepile paigutatud kaks marmorskulptuuri Justita ja Prudentia. Nüüd on kujud trepikojas. Piimanduskool Õisus eksisteeris 1922 kuni 2007. Sai seal ka tol kevadel käidud, kui töötajad olid koondatud. Õisu oli tuntud kool, kus lisaks piimandusele õpetati loomakasvatust, lihatehnoloogiat, konserveerimist kui ka leivatoodete tehnoloogiat. Koolitegevuse lõpetamise järel läks osa erialaseid Olustveresse üle ning mõis müüki. Õnneks oli Viljandimaal tublisid ettevõtjaid, kes omandasid mõisa, ei läinud välismaalastele. Mõisapark jäi avalikuks kasutamiseks kohalikele.

Need olid mõisakoolide lood. Iga ti erinevad nagu on mõisate saatus Eestimaal. Neist lugudest on meil kõigil õppida, tugeva koolina tegutses Heimtali ning teised mõisad tegutsesid omal valdkondades. Vana-Vigala kogus järgmise aasta unustatud mõisate päevadeks mõtteid. Loomulikult tänusõnad Margit Liirale, kes kooliperega osales osades Eestimaa mõisates. Kaasaegseteks märksõnadeks on koostöö ja õppimistahe, mis tagab edu. Aitäh nähtu-kuuldu ning kaasa-
kutsumise eest.

Jaan Viska

Vaade Õisu järvele

TOIDUABI

Vigala valda saab Euroopa Liidu toiduabi, mis on mõeldud eelkõige puudustkannatavatele ja toimetulekuraskustega peredele.

Vigala vallas saavad toiduabi eelkõige lastega pered, töötud, üksikvanurid ja mittetöötavad pensionärid, kelle pension on väiksem kui 270 eurot.

Toiduabi jagamine toimub

10. – 12. septembril kell

10.00 -14.00 Kivi-Vigala lasteaiahoone tagumises tiivas tervisekeskuse ja raamatukogu poolisel küljel.

Edaspidi toimub toiduabi jagamine kokkuleppel teisipäeviti kell

10.00 – 13.00.

**Täiendav info telefonil 489 4777;
526 9841 Ilme Roosi**

PÕNEVATE PAIKADE AVASTAMINE

Vana-Vigala ANK lõpetas suvevaheaja lustaka reisiga Põlva- ja Jõgevamaale. Ühtlasi tõmmati sellega joon alla pea aasta kestnud ESF projektile „Noorte konkurentsivõime suurendamiseks ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ühiskonnale pakutava noorsootöö teenuse osutamine läbi noortekeskuste“. Antud projekti rahastatakse Euroopa liidu Sotsiaalfondi poolt ning tegevust koordineerivad Eesti ANK ja Eesti Noorsootöökeskus.

Projekti raames tutvuti erinevate ametitega, külastati ettevõtteid, muuseume, õppeasutusi ja tutvuti teiste noortekeskustega. Huvitavamateks paikadeks olid Märjamaa politseijaoskond ja päästeamet, Martsipani- ja Pangamuuseum, klaasitöökoda. Noorte omaalgatuse korras korraldati erinevaid üritusi ja soetati arvuti, et saaks erinevaid noortekeskuse üritusi ja noorte tegevusi jäädvustada.

Viimaseks väljasõiduks sai kaks ettevõtmist ühendatud. Tööelu raames külastasime Maanteemuuseumi ning NAF algatusena külastati Vudila mängumaad. Reis kujunes väga pikaks ja vaheldusrikkaks ning ratastel sai Eestimaa peaaegu ringi peale tehtud. Läbi bussiakena nähti mitmeid vaatamisväärsusi, eriti elamusterohkeks kujunes reis kuppelmaastikel.

Esimesena külastasime üht Eesti huvitavamat ja kaasaegsemat külastuskeskust – Maanteemuuseumi. Reisijuhi abil rullus lahti atraktiivne „Teelugu“. Alustati vanadest liiklus-

märkidest ning siis jõuti Vigalast pärit sillani, mis nüüd on omale eksponaatide seas väärrika koha leidnud. Edasi oli kõigil huvilistel võimalik tutvuda erinevate maanteeliikidega ja näha, millest koosnevad tee kihid. Kui teooria sai omandatud asuti teele!

Muuseumis on loodud ajastutruu ekspositsioon, kuhu on lisaks teele rajatud ka tee ümbruses paiknevad hooned. Varsti peale esimest roigastest rajatud sooteed ja versteposte jõudsimise kõrtsi ette. Seal tutvusime vana aja elukorraldusega ning saime teada, miks koolmeistrid kevadeti õpilasi kõrtsi saatsid. Nimelt käis vanasti kogu seltsielu kahe suurema asutuse – kiriku ja kõrtsi juures. Kui kirikute alla oli koondatud rahva vaimuelu ja hariduse andmine, siis kõrtsi juures vahetati uudiseid ja tehti töökaupa. Seal kaubeldi suilisi ja sulaseid. Veel saime „kõrtsmikult“ teada, et üks pint võrdub 0,33 liitriga ehk siis sama palju kui üks Coca-Cola plekktops. Kuulsime perekonnanimede tekkelugu ning seda, et igaüks pidi omale viisaka nime saamise eest mehe eest väljas olema. Kui töökal mehel oli loru vend, siis vastava nime see ka sai. Meil läks pisut lihtsamalt, iga soovija sai edasiseks reisiks omale korvikesest uue perenime valida. Edasi jõuti laadaplatistile, kus proovisime vanaaegse karuselliga sõitmist ja karkudel käimist. Pool ekskursiooniseltskonnast sai ennast ka pikkvankrile paigutada.

Järgmisena viis tee juba esimese vabariigi aega, kus teelugu muutub.

Hobuseid, kes eelnevatel aastakümnetel olid peamisteks teeliste vedajateks, hakkavad välja vahetama rongid, jalgrattad ja ka esimesed autod. Nõukogude ajast on rajatud suurem väljapanek – vana aiapaviljoni, bensiinjaama, dispetšeriputka ja gaseeritud vee automaadiga ning muidugi igat sorti masinate ja autodega. Oli võimalus proovida teetöölise rasket tööd ning suure vasaraga kive purustada ja teed kõvaks trampida. Retk lõppes liiklusväljakul, kus iga soovija sai proovida oma oskusi liiklusrajal.

Peale Maanteemuuseumi järgnes reis Vudila poole, vahepeal tehti põige Tartusse. Vudilas plaanisime algselt olla vaid kolm tundi, kuid paraku kujunesid tegevused mängumaal nii huvitavateks, et enne mängumaa sulgemist sealt tulema ei saanudki. Vudila mängumaal oli tõesti palju võimalusi nii aktiivseks kui ka rahustavaks puhkuseks. Alustasime veepargist, kui lubatakse Eest kõrgeimat veeseina, siis tuleb see ikka ära proovida. Õnneks oli ka ilmataat meie poolel ning lubatud vihmavaling jäi tulemata. Veeparkis kulus tunnike, siis hakkas tekkima ihule kananahk, kuid seegi probleem sai kergesti lahendatud – külastajatele oli avatud hubane torusaun. Lisaks veepargile on Vudilas erinevad batuudid ja ronimisalad, võimalik järvel vesirattaga sõita, mänguautomaadid ja elektronmängud. Keskuse noorte lemmikuks kujunes motorada ja ATV-dega sõitmine. Nii mõnigi lahkus mängumaalt sooviga tulevikus siia tagasi tulla. Koju jõuti juba videvikus. Suured tänud bussijuht Raivo Ülemaantele, kes meile erinevaid Eestimaa paiku näitas ja vallatud kurve tekitas.

Kogu projekti kokkuvõtteks võib öelda, et tänu sellele oli elu noortekeskuses möödunud hooajal huvitavam ja tegevusterohkem.

Astra Põlma

Maadlusuudised

4. augustil Raimo Sumo Karlssoni maadlusturniiril Helsingis saavutas Raido Liitmäe 84kg 2. koha.

11. - 15. augustil peetud juunioride MM-il Bulgaarias jäi Raido Liitmäe saavutuseks 84kg 26. koht.

12. - 14. augustil toimus "Maadlejate suvelaager" Paljasmaal. Kaheksandat korda said MK Juhan noored maadlejad kokku Paljasmaal, et üheskoos sportlikult aega veeta. Tegevusi jagus pallimängudest kuni saapaviskeni, isegi maadeldud sai. Osales 22 poissi, 9 neist olid Vigala maadlusringi lapsed. Mängude ja võistluste eest hoolitsesid Rait Thomberg, Ardo Arusaar ja Harri Koiduste. Köögis tegutsesid Kaire Kuimets ja Kaisa Nittim. Suur tänu abilistele!

Jüri Nisumaa

MAADLUSTREENINGUTE AJAD UUEL HOOAJAL

Kivi-Vigalas (Lasteaia maadlusruumis)

Esmaspäev – 16.00 - 17.30

Reede – 15.00 - 16.30

Vana-Vigalas (TTK maadlusruumis)

Teisipäev – 19.00 - 21.00

Neljapäev – 19.00 - 21.00

Reede – 19.00 - 21.00

TEADE EESOLEVATEST VALIMISTEST

Oktoobri vallalehes eraldatakse valimiskampaaniaks igale registreerunud erakonnale, valimisliidule ja üksikkandidaadile 1 A4 lehepinda oma ideede ja valimisprogrammi tutvustamiseks.

Laimu ja „poriloopimist“ kellegi teise aadressil ajaleht ei avalda.

Valimistega seotud materjalid tuleb saata toimetusse **28. septembriks 2013** e-posti aadressile: elle@vigala.ee

AUTORILT NÄITUSE VAATAJATELE

2005. a hakkasin tegelema nõelviltimisega. Alustasin lihtsamate töödega nagu mänguloomad, vildist ehted. Kuna tegijaid oli palju, tuli midagi uut välja mõelda. Katsetasin villapiltide tegemist. Villapilte olen teinud 6 aastat. Kõik pildid on tehtud spetsiaalse kidadega viltimisnõelaga naturaalsest kodumaisest lambavillast. Kõige rohkem meeldib mulle viltida lille- ja maastikupilte.

Minu töötuba asub Pärnus Maarja Magdaleena Gildis, Uus tänav 5, mida saab külastada ja kus saab ka ise proovida viltimist.

See on minu kaheteistkümnnes avalik näitus viie aasta jooksul. Lisaks ilmus 2012. aastal minult raamat „Villapallist villapildini“.

Loodan, et näitus minu töödest meeldib Sillaotsa Talumuuseumi külastajatele.

Lugupidamisega Raina Subi

**Raina Subi villapiltide näitus on avatud
Sillaotsa Talumuuseumi
näituseküünis**

Olete oodatud!

Näitus jääb avatuks 30. septembrini 2013

Meie hulgast lahkunud:

**SILVY VALLER
ALIIDE KLEMENTSOV**

*Iga lahkumine on raske,
iga teelesaatmine on kurb ...*

Südamlik kaastunne Virve Verbule
kalli vanaema

ALIIDE KLEMENTSOV'i

kaotuse puhul.

Õie, Elle ja Õie

Avaldame kaastunnet Eerile perega
kalli abikaasa ja pereema

SILVI VALLER'i

kaotuse puhul.

Vigala Jahimeeste Seltsi jahimehed
Vigala kaitseliitlased

Meie siiras kaastunne Salme Lebini ja
Jeeseeri peredele

LINDA JEESER'i

surma puhul

Malle, Ennu, Anne, Jüri,
Helbe, Villi, Ester, Anni ja Maile

Septembrikuu sünnipäevalapsed

Hilia Aiaots	90
Vilma Kamarik	87
Helmi Asperk	85
Vilma Neem	83
Linda Hatto	83
Ilme Rāmo	82
Valve Rausberg	81
Aive Burmeister	70
Jaan Üürke	65

**Et päevade lennus
jääks püsima kevad,
et päike jääks põsele särada.
Et õnne ja tervist oleks veelgi enam –
rõõm ootaks sind koduväral!**

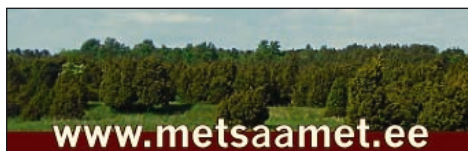
PALJU ÕNNE!

Müüa korter Märjamaal.

Helistada õhtuti 5650 0311

HEA TIDUVERE KÜLA ELANIK!

Kohtume 14. septembril
kell 14.00 kohvikus
"Madissoni kutsikad" ja
valime külavanema!

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost.
- Raieõiguse ost.
- Metsa ülestöötamine ja vedu.
- Metsamajandamise kavade koostamine TASUTA.

Teave e-post: info@metsaamet.ee,
tel 5615 0680, Karl Lister

Vana-Vigala Rahvamaja Avatud Noortekeskus korraldab konkursi

noorsootöötaja

leidmiseks. Töökoormus 20 tundi nädalas, õhtuti.
Vajadusel saab töökoormust jagada.

Noorsootöötaja töö sisuks on huvitegevuse korraldamine
Vana-Vigala noortekeskuses ja Vigala piirkonnas.

SOBIV KANDIDAAT ON:

- soovitavalt keskharidusega;
- algatusvõimeline ja tegus;
- koostöövalmis ja kohusetundlik;
- tal on sündmuste korraldamise kogemus ja avaliku esinemise julgus.

KASUKS TULEB:

- varasem töökogemus noorsootöö valdkonnas;
- projektide kirjutamise ja juhtimise kogemus;
- võõrkeelte ja arvuti kasutamise oskus;
- hea suhtlemis- ja eneseväljendusoskus.

Tööle asumise aeg: **1. oktoober 2013**

Kandideerimissoov ja motivatsioonikiri saata hiljemalt
20. septembril 2013 aadressile: astra.polma@gmail.com

Täiendav info: 5636 2293 Astra Põlma

Pakume tööd **registripidajale**

Kandideerimisavaldus, CV ja haridust
tõendavate dokumentide koopiad esi-
tada Vigala Vallavalitsusele aadressil
Sääla tee 8/8, Kivi-Vigala küla, Vigala
vald, Rapla maakond 78001 või e-pos-
ti aadressil: vigala.vald@vigala.ee.

Dokumentide viimane esitamise täht-
aeg on **16. september 2013**.

Konkursi dokumendid asuvad
aadressil:

http://www.vigala.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=199&Itemid=116

Kuuda hooldekodu vajab
hooldusõde öövalveteks.

Töötasustamine 2,60 € töötunnist +
preemia.

Info tel 489 7958 või
hooldekodu@kuuda.ee

8. septembril 2013 tähistatakse

Vigala koguduse 674. aastapäeva

Vabadussõja torn-mälestusmärgi:

- pühitsemise 80. aastapäeva
- taasavamise 25. aastapäeva

Jumalateenistus algab kell 11.00

Vigala Sõnumid, Kivi-Vigala küla,
Vigala vald 78001 Raplamaa
Väljaandja: Vigala Vallavalitsus
Trükk: Hansaprint OÜ

Toimetaja: Elle Altmets, elle@vigala.ee
Toimetajal on õigus redigeerida aval-
damiseks saadetud artikleid
Küljendus: Kurimuri OÜ

Tel 489 4770, GSM 5615 9260
Faks 489 4773
Kodulehekül: www.vigala.ee/ajaleht/ajaleht.html